

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000388

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тороп Максим Олександрович

2. Maksym O. Torop

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-2607-2518

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 10-04-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Дніпропетровський центр професійно-технічної освіти державної служби зайнятості

Код за ЄДРПОУ: 36726340

Місцезнаходження: просп. Лесі Українки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство соціальної політики України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12094

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.01.09, 10.07.62, 10.07.63

Тема дисертації:

1. Генеза юридичної відповідальності в юридико-позитивістській парадигмі в Україні наприкінці XIX - першій половині XX сторіччя.
2. The Genesis of Legal Liability within the Legal Positivist Paradigm in Ukraine in the Late Nineteenth and the First Half of the Twentieth Centuries.

Реферат:

1. Дослідження присвячено комплексному аналізу становлення і розвитку поглядів на юридичну відповідальність відомих українських правознавців – прихильників позитивістської парадигми у другій половині XIX – першій половині XX сторіччя. З'ясовано співвідношення соціальної та юридичної відповідальності, підкреслено їхню нетотожність та взаємозв'язок як загального й особливого. Юридична відповідальність визначається як багатосторонній процес, що охоплює взаємодію та взаємовплив трьох суб'єктів – індивіда, держави та суспільства. Доведено комплексний характер інституту юридичної відповідальності, який охоплює суспільні відносини, розташовані в різних галузях права, але об'єднані єдиним предметом дослідження. Водночас відмежовано поняття комплексності від міжгалузевості, що має

інший зміст та охоплення. Зроблено висновок, що юридична відповідальність держави у сфері забезпечення прав і свобод людини та громадянина передбачає обов'язок органів влади діяти в межах закону. Зроблено висновок, що наукові доробки українських і зарубіжних позитивістів заклали підґрунтя сучасного розуміння юридичної відповідальності як складного правового явища, що поєднує санкцію та правовідносини, а також визначили її місце у системі права та суспільних відносин. Зроблено висновок, що позитивістські концепції XIX – початку XX століття заклали підґрунтя сучасного розуміння конституційно-правової відповідальності, яка поєднує політичний і правовий вимір та виступає необхідною гарантією функціонування правової держави. Отже, юридична відповідальність є складною категорією, яка розвивалася під впливом як міжнародних доктринальних підходів, так і національної правової традиції. Українські правознавці кінця XIX – початку XX ст. зробили вагомий внесок у формування теоретичних засад відповідальності, зокрема у сферах конституційного, цивільного, адміністративного та кримінального права. Їхні ідеї залишаються актуальними й сьогодні, оскільки дозволяють поєднувати історичний досвід із сучасними викликами правової науки та практики. Позитивістська парадигма забезпечила системність і чіткість у дослідженні юридичної відповідальності, проте сучасна доктрина прагне інтегрувати її з гуманістичними та соціологічними підходами. Історико-правовий аналіз показує, що система покарань і санкцій формується суспільним життям і залежить від культурних та політичних чинників, що пояснює різноманітність у їхньому значенні та застосуванні в різних народів і епох. Дослідження спадщини українських учених кінця XIX – початку XX ст. дозволяє краще зрозуміти сучасні проблеми юридичної відповідальності та шукати шляхи їхнього вирішення на основі поєднання історичного досвіду й сучасних доктринальних підходів.

2. The study is devoted to a comprehensive analysis of the formation and development of views on legal liability held by prominent Ukrainian jurists who were representatives of the positivist paradigm during the late nineteenth and the first half of the twentieth centuries. The correlation between social and legal liability is clarified, and their non-identity and interconnection as the general and the specific are emphasised. Legal liability is defined as a multidimensional process encompassing the interaction and mutual influence of three subjects: the individual, the state, and society. The complex nature of the institution of legal liability is substantiated, as it covers social relations located in various branches of law but united by a single subject of research. At the same time, the concept of complexity is distinguished from intersectorality, which has a different meaning and scope. It is concluded that state legal liability in the field of ensuring human and civil rights and freedoms presupposes the obligation of public authorities to act within the limits of the law. It is concluded that positivist concepts of the XIX and early XX centuries laid the foundations for the modern understanding of constitutional legal liability, which combines political and legal dimensions and serves as a necessary guarantee for the functioning of a rule-of-law state. Thus, legal liability is a complex category that has developed under the influence of both international doctrinal approaches and the national legal tradition. Ukrainian legal scholars of the late XIX and early XX centuries made a significant contribution to the formation of the theoretical foundations of liability, particularly in the fields of constitutional, civil, administrative, and criminal law. Their ideas remain relevant today, as they make it possible to combine historical experience with contemporary challenges of legal science and practice. The positivist paradigm ensured systematicity and clarity in the study of legal liability; however, modern doctrine seeks to integrate it with humanistic and sociological approaches. Historical and legal analysis demonstrates that systems of punishment and sanctions are shaped by social life and depend on cultural and political factors, which explains the diversity of their meanings and applications among different peoples and historical periods. The study of the scholarly heritage of Ukrainian jurists of the late XIX and early XX centuries allows for a deeper understanding of contemporary problems of legal liability and for identifying ways to address them through a combination of historical experience and modern doctrinal approaches.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Тороп М.О. (2024) Політична відповідальність в працях українських правознавців - прихильників позитивістської парадигми кінця XIX – початку XX століття. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. № 68. С. 9-14. DOI: <https://doi.org/10.32782/2307-1745.2024.68.2> URL: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc68/4.pdf> (фахове видання категорії Б).
- Тороп М. О. (2024) Щодо трактування сутності юридичної відповідальності в науковій спадщині прихильників позитивістської парадигми середини XIX – початку XX сторіччя в Україні. Юридичний вісник. № 2. С. 107-115. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v2.2024.14> URL: http://yurvisnyk.in.ua/v2_2024/16.pdf (фахове видання категорії Б).
- Тороп М. О. (2024) Сучасні підходи до розуміння сутності юридичної відповідальності. Науковий вісник публічного та приватного права. № 5. С. 7-12. DOI : <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.5.2> URL: <https://nvppp.in.ua/vip/2024/5/4.pdf> (фахове видання категорії Б).
- Мудриєвська Л. М., Тороп М. О. (2024) Покарання, як вид юридичної відповідальності в науковій спадщині українських науковців – прихильників позитивістської парадигми середини XIX – початку XX сторіччя. Аналітично-порівняльне правознавство. № 6. С.48-52. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.6> URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/316807/307307> (фахове видання категорії Б).
- Тороп М.О. Юридична відповідальність в українській юридико-позитивістській парадигмі наприкінці XIX – початку XX сторіччя. II Міжнародна наукова конференція «ЛЮДИНА, КРИМІНОЛОГІЯ, НАУКА» Конференція присвячена 40-річчю діяльності в галузі освіти й науки та 65-річчю життя кримінолога Бужора Валерія Георгійовича 24 березня 2023 року м. Кишинів, Республіка Молдова. С.477-479. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/477-479_2.pdf.
- Тороп М.О. Сутність кримінальної відповідальності в працях представників української позитивістської доктрини середини XIX – початку XX сторіччя. Матеріали конференцій МЦНД, (14.04.2023; Харків, Україна), С. 72–74. вилучено із <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/522>.
- Тороп М.О. Теорія покарання в працях прихильників позитивістської парадигми права наприкінці XIX – початку XX століття в Україні. Матеріали конференцій МЦНД, (19.07.2024; Миколаїв, Україна), С. 71–73. <https://doi.org/10.62731/mcnd-19.07.2024.001>.
- Тороп М.О. Методологія дослідження юридичної відповідальності в працях українських правознавців наприкінці XIX – початку XX століття в Україні. 20.09.2024; Одеса, Україна: III Міжнародна наукова конференція «Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання». DOI: <https://doi.org/10.62731/mcnd-20.09.2024.003>.
- Тороп М.О. Вчення про смертну кару як форму кримінальної відповідальності в науковій спадщині О. Ф. Кістяківського. Матеріали конференцій МЦНД, (12.07.2024; Хмельницький, Україна). С.45–47. <https://doi.org/10.62731/mcnd-12.07.2024.002>.
- Тороп М.О. Методологія наукових досліджень в трактовці представників правового позитивізму в Україні в XIX – початку XX століття. Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the VIII International Scientific and Theoretical Conference, September 5, 2025. Stockholm, Kingdom of Sweden: International Center of Scientific Research. ISBN 979-8-88955-781-4 (series). DOI 10.36074/scientia-05.09.2025. <https://previous.scientia.report/index.php/archive/issue/download/05.09.2025/149>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U001410

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мудриєвська Людмила Михайлівна

2. Liudmyla M. Mudryievskaya

Кваліфікація: к. філос. н., к. ю. н., доц., 09.00.09, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2392-1657

Додаткова інформація: ;<https://publons.com/researcher/2299619/ludmila-mudrievskaya/>;https://www.researchgate.net/profile/Ludmila_Mudryevska;https://scholar.google.com.ua/citations?user=a4_n8IIAAAAJ&hl=ru;<https://www.scopus.com/freelookup/form/author.uri>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макушев Петро Васильович

2. Petro V. Makushev

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8693-1428

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=HH7F2YIAAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сердюк Ігор Анатолійович

2. Ihor A. Serdiuk

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3655-721X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=xBqu0b8AAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лахова Олена Вадимівна

2. Olena V. Lakhova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7192-492X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=Y9hCjx0AAAAJ&hl=ru&oi=ao;>
<https://publons.com/researcher/2955075/publications/>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сачко Олександр Васильович

2. Oleksandr Sachko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7581-2837

Додаткова інформація: <https://www.researchgate.net/profile/Olexandr-Sachko>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Юзікова Наталія Семенівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Юзікова Наталія Семенівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ходанен Тетяна Володимирівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна